

Sygn. akt II C 511/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 marca 2017 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR A. Z.

Protokolant: staż. M. P.

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2017 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa M. B. (1)

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zadośćuczynienie i odszkodowanie

1. zasądza od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. rzecz M. B. (1):

a) kwotę 14.655,34 zł (czternaście tysięcy sześćset pięćdziesiąt pięć złotych) tytułem zadośćuczynienia, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 10.000 zł (dziesięć tysięcy złotych) od dnia 3 lipca 2014 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 655,34 zł (sześćset pięćdziesiąt pięć złotych trzydzieści cztery grosze) od dnia 14 lipca 2014 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 4.000 zł (cztery tysiące złotych) od dnia 5 września 2016 roku do dnia zapłaty;

b) kwotę 213,11 zł (dwieście trzynaście złotych jedenaście groszy) tytułem zwrotu kosztów leczenia, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 200 zł (dwieście złotych) od dnia 3 lipca 2014 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 13,11 zł (trzynaście złotych jedenaście groszy) od dnia 14 lipca 2014 roku do dnia zapłaty;

c) kwotę 2.128 zł (dwa tysiące sto dwadzieścia osiem złotych) tytułem kosztów opieki osób trzecich, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

- od kwoty 700 zł (siedemset złotych) od dnia 18 października 2014 roku do dnia zapłaty;

- od kwoty 1.428 zł (jeden tysiąc czterysta dwadzieścia osiem złotych) od dnia 30 września 2016 roku do dnia zapłaty;

2. oddala powództwo w pozostałej części;

3. zasądza od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. rzecz M. B. (1) kwotę 3.217 zł (trzy tysiące dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. nakazuje pobrać od Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 894,40 zł (osiemset dziewięćdziesiąt cztery złote czterdzieści groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygnatura akt II C 511/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 14 lipca 2014 roku skierowanym przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W., powódka M. B. (1), reprezentowana przez pełnomocnika w osobie adwokata, wniosła o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kwoty 10.658,90 złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 3 lipca 2014 do dnia zapłaty, kwoty 213,18 złotych tytułem odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 3 lipca 2014 do dnia zapłaty, kwoty 746,12 złotych tytułem zwiększonych potrzeb wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 3 lipca 2014 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż dochodzone roszczenie wynika ze zdarzenia, do którego doszło w dniu 27 października 2012 roku w Ł., gdy powódka idąc chodnikiem przy ulicy (...) na wysokości posesji numer (...), poślizgnęła się i upadła na pokrytej śniegiem i niezabezpieczonej nawierzchni.

W wyniku przedmiotowego zdarzenia powódka doznała złamania nadgarstka lewej ręki. Proces leczenia wiązał się ze znacznymi cierpieniami oraz szeregiem ograniczeń w życiu codziennym.

Powódka ustaliła, iż podmiotem odpowiedzialnym za usuwanie skutków zimy na terenie nieruchomości, na którym doszło do zdarzenia, był K. Ł. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) K. Ł., posiadający w chwili zdarzenia ubezpieczenie OC w Towarzystwie (...) Spółce Akcyjnej w W.. Pozwany odmówił wypłaty świadczeń na rzecz powódki.

Na dochodzoną pozewem kwotę składa się: kwota 10.000 złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z kwotą 658,90 złotych skapitalizowanych odsetek ustawowych liczonych od dnia 31 grudnia do dnia 3 lipca 2014 roku, kwota 200 złotych z tytułu wydatków związanych z rehabilitacją wraz z kwotą 13,18 złotych skapitalizowanych odsetek ustawowych liczonych od dnia 31 grudnia 2013 roku do 3 lipca 2014 roku, koszty pomocy osób trzecich w wysokości 700 złotych wraz z kwotą 46,12 zł skapitalizowanych odsetek ustawowych liczonych do dnia 31 grudnia 2013 roku do dnia 3 lipca 2014 roku.

(pozew k. 2-5)

Postanowieniem z dnia 25 lipca 2014 roku Sąd zwolnił powódkę od kosztów sądowych w zakresie opłaty od pozwu ponad kwotę 300 złotych, oddalając wniosek o zwolnienie od kosztów w pozostałym zakresie. Postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2017 roku Sąd Okręgowy oddalił zażalenie powódki na pkt 2 powyższego postanowienia.

(postanowienie k.36-37, zażalenie k.40-42, postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi k.46-48)

W odpowiedzi na pozew złożonej w dniu 3 listopada 2014 roku pozwany, reprezentowany przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniosł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Pozwany kwestionował powództwo co do zasady, jak i co do wysokości dochodzonych pozewem kwot. Pozwany wskazał, iż w dniu zdarzenia temperatura powietrza była dodatnia, na chodniku przed blokiem nie zalegał śnieg, a błoto pośniegowe było zagarnięte miotłą. W ocenie pozwanego, stan chodnika nie był przyczyną przewrócenia się powódki. Zgodnie z ustaleniami poczynionymi przez pozwanego przyczyną upadku powódki było okręcenie smyczą przez psa nóg powódki i utrata przez nią równowagi. Podniósł, że odpowiedzialność ubezpieczonego K. Ł. nie została przez powódkę udowodniona.

Odnosząc się do żądanej kwoty zadośćuczynienia pozwany wskazał, iż jest ona nieadekwatna do stopnia krzywdy powódki, a nadto, iż powódka w wyniku tego wypadku nie doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu.

Pozwany zakwestionował żądanie odszkodowawcze powódki co do zasady, jak i wysokości. Wskazał, iż powódka nie doznała żadnych złamań ani ograniczeń w ruchomości, które uzasadniałyby korzystanie z pomocy osób trzecich. W kwestii roszczenia odszkodowawczego z tytułu zwrotu kosztów rehabilitacji, pozwany podniósł nieudowodnienie przez powódkę braku możliwości skorzystania ze świadczeń udzielanych przez NFZ.

Pozwany zakwestionował oznaczoną przez powódkę datę początkową naliczania odsetek ustawowych od dochodzonej pozwem kwoty zadośćuczynienia wskazując, iż w sytuacji ustalenia wysokości zadośćuczynienia według stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy uzasadnione jest przyznanie odsetek ustawowych od chwili wyrokowania.

(odpowiedź na pozew k.59-64, pełnomocnictwo k.65, odpis z KRS k.66-72)

Na rozprawie w dniu 15 września 2015 roku oraz w dniu 19 lutego 2016 roku pełnomocnicy stron podtrzymali dotychczasowe stanowisko w sprawie.

(protokół rozprawy k.96-101 i k.112-113)

W piśmie z dnia 5 września 2016 roku, doręczonym pozwanemu w dniu 29 września 2016 roku, pełnomocnik powódki dokonał modyfikacji powództwa w ten sposób, że wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki:

- kwoty 14.658,90 złotych wraz z odsetkami:
  - a. ustawowymi liczonymi od kwoty 10.658,90 złotych od dnia 3 lipca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku,
  - b. za opóźnienie od kwoty 10.658,90 złotych od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,
  - c. za opóźnienie od kwoty 4.000 złotych od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty,
- kwoty 213,18 złotych wraz z odsetkami:
  - a. ustawowymi od dnia 3 lipca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku,
  - b. za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,
- kwoty 2.510,12 złotych wraz z odsetkami:
  - a. ustawowymi liczonymi od kwoty 746,12 złotych od dnia 3 lipca 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku,
  - b. za opóźnienie od kwoty 746,12 złotych od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty,
  - c. za opóźnienie od kwoty 1.764 złotych od dnia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty.

Pełnomocnik powódki wskazał, iż przez 8 tygodni po wypadku powódka wymagała pomocy osób trzecich w wymiarze po 4 godziny dziennie. Uwzględniając stawkę 11 złotych za godzinę usług opiekuńczych, powódce z tego tytułu należne jest odszkodowanie w kwocie 2.464 złotych według wyliczenia 56 dni x 4 godziny x 11 zł/godz.

(pismo procesowe pełnomocnika powódki k.133-133v., dowód doręczenia k.147)

W piśmie z dnia 10 października 2016 roku pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie powództwa w całości, także w zakresie dokonanego rozszerzenia. Pozwany podniósł, iż powódka w żaden sposób nie uzasadniła, co stanowi podstawę rozszerzenia kwoty dochodzonej tytułem zadośćuczynienia. Nadto pozwany kwestionował wysokość dochodzonego odszkodowania, w tym kosztów opieki osób trzecich, wskazując iż brak jest podstaw do przyjęcia godzinowej stawki według pisma (...), która jest stawką brutto i odnosi się do usług świadczonych przez profesjonalny

personel. Powódka nie wykazała, by wymagała specjalistycznej opieki. Pozwany zakwestionował oznaczoną przez powódkę datę początkową naliczania odsetek ustawowych od dochodzonej pozwem kwoty zadośćuczynienia wskazując, iż w sytuacji ustalenia wysokości zadośćuczynienia według stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy uzasadnione jest przyznanie odsetek ustawowych od chwili wyrokowania.

(pismo procesowe pełnomocnika pozwanego k.139-141)

Na rozprawie w dniu 21 marca 2017 roku strony pozostały przy dotychczasowych stanowiskach.

(protokół rozprawy k.149-151, k.152)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 27 października 2012 roku, około godziny 12⁰⁰, w Ł. przy ulicy (...) na wysokości posesji numer (...), powódka M. B. (1) wracając z zakupów poślizgnęła się na zaśnieżonej nawierzchni i upadła na lewą rękę, którą starała się zamortyzować siłą upadku. Powódka wstała samodzielnie i o własnych siłach dotarła do mieszkania, z którego zatelefonowała do córki, prosząc o pomoc i zawiezienie na pogotowie, gdyż czuła bardzo silny ból lewej ręki. Powódka szła sama. W czasie wypadku nie wyprowadzała na spacer psa.

(dowód: przesłuchanie powódki k.151-152 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.97-98)

Gdy po około 20 minutach od telefonu matki M. B. (2) przyjechała do powódki, w miejscu upadku powódki na chodniku leżał śnieg, nie były widoczne żadne ślady jego sprzątania.

Powódka idąc na zakupy nigdy nie zabiera ze sobą psa, z obawy że pozostawiony pod sklepem zostanie skradziony.

(dowód: zeznania świadka M. B. (2) k.99-100, przesłuchanie powódki k.151-152 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.97-98)

W dniu wypadku powódki występowały opady śniegu.

(dowód: zeznania świadka M. B. (2) k.99-100, zeznania świadka K. Ł. k.113-115, przesłuchanie powódki k.151-152 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.97-98)

W dniu 27 października 2012 roku w godzinach 3⁴⁰-5⁴⁵ odnotowano opad śniegu, w godzinach 5⁴⁵-7⁰⁷ opad śniegu z deszczem, w godzinach 7⁰⁷- (...) ponownie opad śniegu. Temperatura powietrza, na wysokości 2 m nad powierzchnią gruntu w klatce meteorologicznej, wynosiła w tym dniu 1,6 °C o godzinie 2.00, - 0,3 °C o godzinie 5.00, 0,3 °C o godzinie 8.00, - 0,2 °C o godzinie 11.00. Pokrywa śnieżna wynosiła w tym dniu 1 cm.

(dowód: informacja meteorologiczna k.77-79)

Powódka została odwieziona na pogotowie przez córkę M. B. (2), gdzie po wykonaniu zdjęcia RTG i założeniu opatrunku, M. B. (1) skierowano do Wojewódzkiego Centrum (...) im. dr Z. R. w Ł. z uwagi na skomplikowany charakter złamania. W szpitalu stwierdzono złamanie C. przedramienia lewego. Przeprowadzono repozycję rączną w znieczuleniu miejscowym i założono unieruchomienie gipsowe ramiennie-dłoniowe. Zalecono ułożenie przeciwozbrękowe, przyjmowanie leków (A., P., Vit C) oraz kontrolę w poradni ortopedycznej.

(dowód: karta informacyjna leczenia szpitalnego k.14, przesłuchanie powódki k.151-152 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.97-98, zeznania świadka M. B. (2) k.99-100)

Po wypadku powódka pozostawała pod opieką poradni ortopedycznej. Podczas wizyty w dniu 3 grudnia 2012 roku zdjęto powódce opatrunek gipsowy.

(dowód: kserokopia historii choroby z poradni ortopedycznej k.21-25, przesłuchanie powódki k.151-152 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.97-98)

Zgodnie z zaleceniem lekarza, po zdjęciu gipsu w celu odzyskania sprawności w uszkodzonej kończynie, powódka powinna szybko odbyć rehabilitację. Z uwagi na odległe terminy rehabilitacji w ramach refundacji NFZ, powódka zdecydowała się skorzystać z zabiegów odpłatnie. Koszt zabiegów rehabilitacyjnych poniesiony przez powódkę wyniósł 200 złotych.

(dowód: kserokopia historii choroby z poradni rehabilitacyjnej k.15-20, karta zabiegów k.27-28, faktura VAT (...) k.29, przesłuchanie powódki k.151-152 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.97-98)

Za utrzymanie ciągów dla pieszych przylegających do nieruchomości przy ulicy (...) w Ł. odpowiada Wspólnota Mieszkaniowa tej nieruchomości, która na podstawie umowy zleciła K. Ł. prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Sprzątanie obiektów (...) czynności związane z codziennym, sukcesywnym oraz niezwłocznym usuwaniem skutków zimy na obszarze chodników w obrysie nieruchomości. Na podstawie § 4 w/w umowy wykonawca usług w pełnej wysokości odpowiada wobec osób trzecich za szkody powstałe w związku z nienależytym wykonaniem zleconych umową prac, jak również zobowiązał się na tą okoliczność ubezpieczyć od odpowiedzialności cywilnej.

K. Ł. wykonywał czynności porządkowe dotyczące ciągów pieszych przylegających do nieruchomości przy ulicy (...) w Ł. w okresie od końca 2011 roku do 2013 roku.

(dowód: kserokopia pisma Administracji (...) Ł. Wschód k.30, zeznania świadka K. Ł. k.113-115, kserokopia umowy w załączonych aktach szkody)

K. Ł. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Sprzątanie obiektów (...) w zakresie działalności niespecjalistycznego sprzątanego budynków i obiektów przemysłowych posiadał w dacie wypadku powódki ubezpieczenie z tytułu odpowiedzialności cywilnej w Towarzystwie (...) Spółce Akcyjnej w W..

(okoliczność bezsporna)

Wypadek powódki miał miejsce w sobotę, kiedy wszyscy pracownicy firmy odpowiedzialnej za zimowe utrzymanie porządku na nieruchomości przy ul. (...) w Ł. mieli dzień wolny od pracy. W dniu zdarzenia, około godziny 10⁰⁰, na teren nieruchomości przy ulicy (...) pojechał osobiście K. Ł.. Na chodniku w niektórych miejscach była woda, a w niektórych maź pośniegowa. K. Ł. nie wykonywał żadnych czynności mających na celu usunięcie z chodnika błota pośniegowego. K. Ł. opuścił przedmiotową nieruchomość i nie pojawił się na niej ponownie w tym dniu.

(dowód: zeznania świadka K. Ł. k.113-115)

W wyniku zdarzenia z dnia 27 października 2012 roku powódka doznała złamania typu C. przedramienia lewego. U powódki występuje nieznaczna dysfunkcja ręki lewej będąca następstwem przedmiotowego upadku. Odniesiony uraz skutkowałam długotrwałym uszczerbkiem na zdrowiu powódki w wymiarze 7 % według punktu 122 tabeli stanowiącej załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki społecznej z 18 grudnia 2002 roku.

Złamanie kości skutkuje bezsprzecznie znacznymi dolegliwościami bólowymi, jednakże dokonana w dniu urazu repozycja oraz unieruchomienie odłamów w prawidłowym ustawieniu znacznie zmniejszyła owe dolegliwości. Ze względu na doznane złamanie i konieczność unieruchomienia lewego nadgarstka, a także z uwagi na wystąpienie ograniczenia ruchomości lewej ręki po usunięciu unieruchomienia, funkcja lewej ręki była znacznie upośledzona. Powódka przez okres 2 miesięcy mogła posługiwać się tylko jedną ręką. W tym czasie wykonywanie przez powódkę czynności związanych z zaspokajaniem podstawowych potrzeb było w znacznym stopniu utrudnione. Powódka wymagała pomocy osób trzecich przez 2 miesiące po wypadku w wymiarze 3-4 godzin dziennie, przy wykonywaniu czynności życia codziennego. Po tej dacie wykonywanie tych czynności było utrudnione jednak nie wymagało już konieczności korzystania z pomocy innych osób.

(dowód: opinia biegłego ortopedy k.124-125)

Z uwagi na unieruchomienie w opatrunku gipsowym lewej kończyny górnej powódka miała trudności w przygotowywaniu posiłków, sprzątaniu, robieniu zakupów, wykonywaniu czynności higienicznych. Po zdjęciu opatrunku utrzymywały się ograniczenia ruchomości lewej ręki. Pomoc powódce w zakresie wykonywania codziennych czynności od dnia zdarzenia świadczyła jej córka oraz brat, który zamieszka w tym samym budynku co powódka.

Przed wypadkiem powódka opiekowała się swoją wówczas niespełna roczną wnuczką. Po wypadku nie była do tego zdolna.

Stan zdrowia powódki w zakresie uszkodzonej górnej kończyny lewej po zakończeniu procesu leczenia uległ poprawie. Rehabilitacja przyniosła rezultaty. Obecnie powódki odczuwa dolegliwości bólowe ręki tylko podczas zmiany pogody. Czasem ma problem z zaciskaniem palców lewej ręki. Do chwili obecnej odczuwa lęk przed samodzielnym wychodzeniem z domu, gdy występują opady śniegu, leży śnieg, lód, jest ślisko.

(dowód: przesłuchanie powódki k.151-152 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami k.97-98)

Pismem z dnia 22 marca 2013 roku pełnomocnik powódki zgłosił pozwanemu szkodę w związku ze zdarzeniem z dnia 27 października 2012 roku i wniósł o zapłatę na rzecz powódki kwoty 50.000 złotych tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 10.000 złotych tytułem zaliczki na odszkodowanie z tytułu zwiększonych potrzeb i utraconych dochodów. Pismo zostało doręczone pozwanemu w dniu 5 kwietnia 2013 roku.

(dowód: kserokopia zgłoszenia szkody k.32-34)

W piśmie z dnia 13 grudnia 2013 roku pełnomocnik powódki wniósł o kontynuację likwidacji szkody osobowej, składając żądane przez ubezpieczyciela dokumenty w postaci opisu okoliczności wypadku, szkicu miejsca wypadku, faktury za usługi rehabilitacyjne.

(dowód: kserokopia pisma k.12)

Decyzją z dnia 31 grudnia 2013 roku Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna w W. odmówiło wypłaty odszkodowania, wskazując brak winy po stronie ubezpieczonego.

(dowód: kserokopia decyzji k.1313 v.)

Stawka pełnej odpłatności za usługi (...) w dni powszednie (od poniedziałku do piątku) na terenie miasta Ł. w okresie 01 lipca 2013 roku do chwili obecnej za jedną godzinę wynosi 11 zł, a w okresie od lipca 2009 roku do 30 czerwca 2013 roku wynosiła 9,50 zł.

(okoliczność znana Sądowi z urzędu)

Powyższy stan faktyczny ustalony został na podstawie powołanych wyżej dowodów, wśród nich dokumentów i ich kserokopii (w oparciu o art. 308 k.p.c.), zeznań świadków, przesłuchania powódki, a także opinii biegłego ortopedy.

Sąd uznał za wiarygodne zebrane w sprawie dokumenty, bowiem ich autentyczności oraz prawdziwości treści w nich zawartych nie kwestionowała żadna ze stron, a Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Żadna ze stron nie kwestionowała opinii biegłego ortopedy, jak również nie wносиła o jej uzupełnienie czy choćby wezwanie biegłego na rozprawę w związku z potrzebą zadania dodatkowych pytań. W ocenie Sądu, opinia biegłego nie budzi wątpliwości. Jest rzetelna, sporządzona zgodnie z wymogami specjalistycznej wiedzy, zawiera pełne i fachowe ustosunkowanie się do postawionych tez. Biorąc pod uwagę jej podstawy teoretyczne, sposób motywowania

oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej wniosków Sąd uznał sporządzoną opinię za w pełni miarodajną i wyczerpującą.

Sąd dał wiarę przesłuchaniu powódki i zeznaniom świadka M. B. (2), oceniając je w całości jako logiczne i spójne z pozostałym zebraniem w sprawie materiałem dowodowym, a w tym informacją o panujących w dniu zdarzenia warunkach atmosferycznych.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka K. Ł. w zakresie w jakim twierdził, iż przyczyną upadku powódki było potknięcie się przez nią o smycz psa. K. Ł. nie był naocznym świadkiem zdarzenia. Zeznał, iż wiedzę w tym zakresie nabył od „pewnego mężczyzny”, którego danych personalnych nie potrafił wskazać Sądowi. Nadto, podkreślić należy, iż świadek jest pośrednio zainteresowany rozstrzygnięciem przedmiotowej sprawy, bowiem jako ubezpieczony w pozwanym towarzystwie, w razie uwzględnienia powództwa, jest narażony na wzrost wysokości składki ubezpieczeniowej. Zatem w interesie świadka było podanie przyczyny zdarzenia szkodzącego, niezwiązanej z prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą.

Dokonując ustaleń faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, Sąd pominął dokumentację fotograficzną na płycie CD (k.103). Albowiem jak wynika z zeznań świadka M. B. (2) zdjęcia miejsca zdarzenia zamieszczone na płycie zostały wykonane kilka godzin po wypadku powódki, a nie bezpośrednio po nim. Jednocześnie, stan nawierzchni chodnika przy ul. (...) w chwili zdarzenia wynika z zeznań tego świadka oraz przesłuchania powódki, a częściowo także z zeznań świadka K. Ł..

Sąd Rejonowy, zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie powódka wносиła o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty 14.000 zł tytułem zadośćuczynienia, kwoty 200 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia oraz kwoty 2.464 zł tytułem zwrotu kosztów opieki osób trzecich, w związku z przewróceniem się na nieodśnieżonej nawierzchni na chodnika przy ulicy (...) w Ł., a także skapitalizowanych odsetek od dochodzonych roszczeń.

Pozwany nie uznał powództwa wniósł o jego oddalenie. Kwestionował zasadę odpowiedzialności. Podnosił, że do upadku powódki przyczynił się jej pies, który smyczą oplątał nogi powódki. Pozwany nie kwestionował, iż odpowiedzialnym za zimowe utrzymanie czystości na nieruchomości wskazanej przez powódkę jako miejsce zdarzenia odpowiedzialny był K. Ł. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Sprzątanie obiektów (...) K. Ł., posiadający ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w pozwanym towarzystwie, aktualne na dzień zdarzenia.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że w ocenie Sądu, wyłączną przyczyną upadku powódki była śliska, nieodśnieżona powierzchnia chodnika. Przynajmniej z zeznań powódki jasno wynika, że upadła, bowiem poślizgnęła się na ośnieżonej, niczym niezabezpieczonej nawierzchni chodnika. W dniu wypadku około godziny 11⁰⁰ temperatura powietrza była ujemna, na co wskazują dane ze stacji meteorologicznej. W dniu zdarzenia, od godziny 3⁴⁰ odnotowano opad śniegu, od godziny 5⁴⁵ do 7⁰⁷ opad śniegu z deszczem, a od godziny 7⁰⁷ aż do godziny 23³⁵ ponownie opad śniegu. Świadek K. Ł., odpowiedzialny za zimowe utrzymanie czystości na przedmiotowej nieruchomości, przyznał, iż w dniu zdarzenia padał śnieg. Wskazał on również, iż około godziny 10, przyjechał na teren nieruchomości przy ulicy (...) i zaobserwował na chodniku między innymi błoto pośniegowe o konsystencji mazi, jednak nie wykonywał żadnych prac porządkowych w celu jego usunięcia, uznając je za zbędne. Nadto świadek wskazał, iż zdarzenie miało miejsce w sobotę, gdy tylko on pełnił obowiązki służbowe, a zatrudnieni przez niego pracownicy korzystali z dnia wolnego od pracy. Zeznanie tego świadka przeczą twierdzeniom pozwanego, który wskazywał, iż osoby odpowiedzialne za uprzątnięcie chodnika odgarniały w dniu zdarzenia błoto pośniegowe miotłą.

Odnosząc się do podstawy odpowiedzialności strony pozwanej w niniejszym postępowaniu wskazać należy, co następuje.

Kwestie utrzymania w czystości nieruchomości oraz przylegających do nich chodników reguluje ustawa z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w brzmieniu obowiązującym w dacie wypadku powódki (Dz.U. z 2005 r., Nr 236, poz. 2008 ze zm.) oraz ustawa z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych, także w brzmieniu obowiązującym w tej dacie (Dz.U. z 2007 r., Nr 19, poz. 115 ze zm.).

Przepis art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach – w brzmieniu obowiązującym w momencie zdarzenia, tj. w dniu 13 grudnia 2010 roku – stanowi, że właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku przez uprzątnięcie błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z chodników położonych wzdłuż nieruchomości, przy czym za taki chodnik uznaje się wydzieloną część drogi publicznej służącą dla ruchu pieszego położoną bezpośrednio przy granicy nieruchomości. Właściciel nieruchomości nie jest obowiązany do uprzątnięcia chodnika, na którym jest dopuszczony płatny postój lub parkowanie pojazdów samochodowych. W myśl zaś przepisu art. 2 ust. 1 pkt 4 powołanej ustawy, ilekroć w ustawie jest mowa o właścicielach nieruchomości – rozumie się przez to także współwłaścicieli, użytkowników wieczystych oraz jednostki organizacyjne i osoby posiadające nieruchomości w zarządzie lub użytkowaniu, a także inne podmioty władające nieruchomością.

Zgodnie zaś z art. 20 pkt 4 w związku z art. 19 ust. 5 ustawy o drogach publicznych obowiązek utrzymania w czystości nawierzchni chodników przy każdej kategorii drogi publicznej położonej w mieście na prawach powiatu i nie będącej autostradą, ani drogą ekspresową spoczywa na zarządcy tej drogi, którym jest zarząd miasta (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 1999 r. I CKN 1005/97, nie publ.).

Obie ustawy zawierają także definicję chodnika. Zgodnie z art. 4 pkt 6 ustawy o drogach publicznych, chodnikiem jest część drogi przeznaczona do ruchu pieszego, zaś zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 4 ustawy o utrzymaniu czystości, za chodnik uznaje się wydzieloną część drogi publicznej służącą dla ruchu pieszego położoną bezpośrednio przy granicy nieruchomości.

W świetle powyższych przepisów, w przedmiotowej sprawie, obowiązek utrzymania w należyтым stanie trenu chodnika przy ulicy (...) w Ł. spoczywał na Wspólnocie Mieszkaniowej tej nieruchomości, która w drodze umowy powierzyła go K. Ł. prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą Sprzątanie obiektów (...) K. Ł..

Powierzenie czynności przedsiębiorstwu lub zakładowi, które w zakresie swej działalności zawodowej trudnią się wykonywaniem takich czynności, prowadzi do wyłączenia odpowiedzialności powierzającego na podstawie przepisu art. 429 k.c. Wyłączenie odpowiedzialności powierzającego czynność skutkuje uruchomieniem odpowiedzialności za szkodę podmiotu, który przyjął na siebie czynności do wykonania.

Zgodnie z art. 415 k.c., kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia. Przesłankami odpowiedzialności deliktowej na zasadzie winy są: szkoda, wina oraz normalny (adekwatny) związek przyczynowy.

W sytuacji, gdy za szkodę odpowiedzialny jest K. Ł. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Sprzątanie obiektów (...) K. Ł., pociąga to za sobą automatycznie odpowiedzialność ubezpieczyciela. Podstawą prawną odpowiedzialności ubezpieczyciela za skutki wypadku jest bowiem przyjęcie odpowiedzialności za ubezpieczonego na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Zgodnie z art. 822 k.c. przez umowę odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność ponosi ubezpieczający, albo osoba, na której rzecz umowa została zawarta.

O winie sprawcy szkody możemy mówić wówczas, gdy jego zachowanie w kontekście całokształtu porządku prawnego ma charakter obiektywnie bezprawny oraz, gdy można mu postawić zarzut, iż mając świadomość szkodliwego skutku swego zachowania i przewidując jego wystąpienie, celowo zmierzał do osiągnięcia owego skutku (wina umyślna) lub nie dołożył należytej staranności, aby skutkom owego zachowania zapobiec (wina nieumyślna - niedbalstwo).

Przypisanie danej osobie winy jest przy tym uwarunkowane tym, czy mogła ona w sposób należyty postrzegać swe zachowanie i pokierować nim, a więc zależy od poczytalności danej osoby.

Zobowiązany za szkodę ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła (art. 361 § 1 k.c.). Pomiędzy stanem rzeczy określonym jako przyczyna, a stanem rzeczy uznawanym za szkodę musi istnieć obiektywny związek wyrażający się w tym, iż przyczyna jest warunkiem sine qua non wystąpienia szkody.

Naprawienie szkody obejmuje, zgodnie z art. 361 § 2 k.c., co do zasady, straty które poszkodowany poniósł (damnum emergens) oraz korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby nie wyrządzono mu szkody (lucrum cessans).

Łączne wystąpienie powyższych przesłanek jest niezbędne dla istnienia odpowiedzialności za daną szkodę na zasadzie winy.

W świetle ogólnej zasady ciężaru dowodu wyrażonej w art. 6 k.c., udowodnienie powyższych przesłanek odpowiedzialności pozwanego spoczywało w niniejszej sprawie na powódce.

W ocenie Sądu, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie budzi wątpliwości, że do zdarzenia doszło w miejscu wskazanym przez powódkę, a przyczyną zdarzenia było jej poślizgnięcie się na nieodśnieżonej nawierzchni. Ustalono także, że wyniku wypadku z dnia 27 października 2012 roku powódka doznała urazu ciała w postaci złamania przedramienia lewego. Powyższe obrażenia skutkowały długotrwałym uszczerbkiem na zdrowiu powódki.

W przedmiotowej sprawie, na K. Ł. prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą Sprzątanie obiektów (...) K. Ł., spoczywał obowiązek utrzymania nawierzchni chodnika w miejscu zdarzenia w należytym stanie. K. Ł. nie uczynił temu obowiązkowi zadość w sposób należyty, czyli ogólnie wymagany w stosunkach danego rodzaju. Uznać należy, że w okresie jesienno- zimowym odśnieżanie nawierzchni chodnika, skuwanie lodu oraz zabezpieczenie nawierzchni poprzez posypywanie solą lub piaskiem, odgarnięcie zalegającego błota pośniegowego jest standardem i stanowi minimum staranności w utrzymaniu stanu nawierzchni. Niedopuszczalne jest bowiem, aby w takim miejscu znajdował się śnieg, błoto czy lód, które zagrażają bezpieczeństwu osób korzystających z chodnika. Z materiału dowodowego wynika, że w dniu 27 października 2012 roku na chodniku nieruchomości przy ul. (...) w Ł. zalegała warstwa mazi, powstałej po opadach śniegu występujących od wczesnych godzin porannych, na przemian z opadami śniegu z deszczem. Nadto świadek K. Ł. w złożonych zeznaniach przyznał, iż w miejscu zdarzenia na chodniku, przed wypadkiem powódki, była maź, której jednak nie uprzętnął.

A zatem, K. Ł. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Sprzątanie obiektów (...) K. Ł. poprzez nienależyte wykonywanie obowiązków porządkowych uchybił obowiązkowi systematycznego odśnieżania, odladzania i posypywania piaskiem chodników, zapewniającego bezpieczeństwo przechodniów i innych użytkowników, adekwatne do warunków atmosferycznych.

W rezultacie, mamy do czynienia z winą pozwanego, rozumianą jako niedołożenie należytej staranności. Zauważyć w tym miejscu należy, że dla przyjęcia odpowiedzialności w prawie cywilnym nie jest konieczne wystąpienie winy umyślnej czy też rażącego niedbalstwa, ale wystarczy niedołożenie owej ogólnej staranności. Powódka udowodniła, że nawierzchnia chodnika nie była utrzymana w stanie zapewniającym bezpieczeństwo użytkowników. Natomiast, pozwany nie przedstawił żadnych dowodów, iż w dniu wypadku nie było możliwe zapewnienie prawidłowego stanu nawierzchni bądź to z uwagi na siłę wyższą bądź z uwagi na inne szczególne przyczyny. Nadto nie zdołał wykazać, iż przyczyną upadku powódki było oplątanie się smyczy wyprowadzanego przez nią psa. Na tę okoliczność pozwany nie zgłosił żadnych wniosków dowodowych, a to na nim spoczywał obowiązek procesowy udowodnienia twierdzeń, z których wywodzi skutki prawne. Powódka wyraźnie zaprzeczyła, by w chwili zdarzenia wyprowadzała psa. Gdy doszło do wypadku M. B. (1) wracała ze sklepu z zakupami, a powódka udając się na zakupy nie zabiera ze sobą psa, w obawie, iż pozostawiony przed sklepem zostanie skradziony, co potwierdziła także zeznająca w sprawie córka powódki.

Pomiędzy powstałą szkodą a winą pozwanego zachodzi w okolicznościach sprawy adekwatny związek przyczynowy, o którym traktuje przepis art. 361 k.c. Zły stan nawierzchni, po której poruszają się użytkownicy w tym zalegające błoto pośniegowe zwiększa bowiem każdorazowo prawdopodobieństwo powstania wypadku na skutek poślizgnięcia się.

Reasumując, powódka udowodniła zasadę odpowiedzialności pozwanego za skutki wypadku z dnia 27 października 2012 roku.

Art. 444 § 1 k.c. przewiduje m.in., że w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty.

W przypadku uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę (art. 445 k.c.).

Zgodnie z ugruntowanym w doktrynie i orzecznictwie poglądem zadośćuczynienie stanowi sposób naprawienia szkody niemajątkowej na osobie wyrażającej się krzywdą w postaci doznanych cierpień fizycznych i psychicznych. Inaczej niż przy odszkodowaniu, w przypadku zadośćuczynienia, ustawodawca nie wprowadza jasnych kryteriów ustalania jego wysokości. Wskazuje jedynie ogólnikowo, iż suma przyznana z tego tytułu winna być odpowiednia.

W judykaturze i piśmiennictwie podkreśla się, że zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny i jako takie musi mieć odczuwalną wartość ekonomiczną, jednocześnie nie może być nadmierne. Wskazuje się na potrzebę poszukiwania obiektywnych i sprawdzalnych kryteriów oceny jego wysokości, choć przy uwzględnieniu indywidualnej sytuacji stron (tak między innymi Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 września 2002 roku, IV CKN 1266/00, LEX 80272). Do podstawowych kryteriów oceny w tym zakresie zalicza się stopień i czas trwania cierpień fizycznych i psychicznych, trwałość obrażeń, prognozy na przyszłość, wiek poszkodowanego, skutki w zakresie życia osobistego oraz zawodowego, konieczność wyrzeczenia się określonych czynności życiowych, korzystania z pomocy innych osób, czy wreszcie stopień przyczynienia się poszkodowanego i winy sprawcy szkody (tak między innymi Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 czerwca 1968 roku, I PR 175/68, OSNCP 1968, nr 2, poz.37; Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej z dnia 8 grudnia 1973 roku, III CZP 37/73, OSNCP 1974, nr 9, poz.145; Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 września 2002 roku, IV CKN 1266/00, niepubl; Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 sierpnia 1980 roku, IV CR 238/80, OSNCP 1981, nr 5, poz.81; Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 stycznia 2004 roku, I CK 131/03, OSNC 2004 r, nr 4, poz.40).

Zważyć przy tym należy, iż doznanej przez poszkodowanego krzywdy nigdy nie można wprost, według całkowicie obiektywnego i sprawdzalnego kryterium przeliczyć na wysokość zadośćuczynienia. Charakter szkody niemajątkowej decyduje bowiem o jej niewymierności (tak między innymi Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 lutego 2000 roku, III CKN 582/98, niepubl.), zaś pojęcie „odpowiedniej sumy zadośćuczynienia” użyte w art. 445 § 1 k.c. ma charakter nieokreślony (tak między innymi Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 września 2001 roku, III CKN 427/00, LEX 52766).

Dlatego też w orzecznictwie wskazuje się, że oceniając wysokość należnej sumy zadośćuczynienia sąd korzysta z daleko idącej swobody (tak między innymi Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 lipca 2000 roku, II CKN 1119/98, LEX 50884). Ustawodawca nie wprowadza bowiem żadnych sztywnych kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia, pozostawiając to zagadnienie w całości uznaniu sędziowskiemu.

Powódka na skutek przedmiotowego zdarzenia doznała urazu ciała w postaci złamania typu C. przedramienia lewego. Złamanie kości skutkuje znacznymi dolegliwościami bólowymi, które wymagają przyjmowania środków przeciwbólowych. Przez pięć tygodni górna kończyna powódki była unieruchomiona w opatrunku gipsowym, który ograniczał sprawność i samodzielność powódki. Po zdjęciu gipsu uszkodzona w wyniku przedmiotowego zdarzenia ręka powódki nie była w pełni sprawna. Powódka wymagała zabiegów rehabilitacyjnych. Powódka w czasie procesu leczenia była zmuszona korzystać z pomocy osób bliskich przy wykonywaniu podstawowych czynności życia codziennego, w tym także czynności samoobsługowych. Przed wypadkiem powódka zajmowała się swoją niespełną

roczną wnuczką, zaś po wypadku nie mogła dalej tego czynić, gdyż sama była zmuszona korzystać z opieki bliskich, co stanowiło dla niej dodatkowy dyskomfort psychiczny związany z poczuciem braku samodzielności, ale również niemożliwością świadczenia pomocy na rzecz własnej córki i wnuczki. Powódką opiekowała się jej córka oraz brat. Obecnie powódka nadal odczuwa dolegliwości bólowe ze strony uszkodzonej kończyny podczas zmiany pogody, czasami ma problemy z zaciśnięciem palców lewej dłoni.

Ujemne odczucia psychiczne związane z cierpieniami fizycznymi, koniecznością leczenia i odbycia rehabilitacji, a także ograniczeniem dotychczasowego zakresu sprawowania bezpośredniej opieki na wnuczką, przemawiają za zasadnością zgłoszonego żądania. W świetle poczynionych ustaleń i opinii biegłego, powódka wskutek wypadku doznała długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w wymiarze 7 %.

Mając na uwadze powyższe, w ocenie Sądu, odpowiednie zadośćuczynienie dla powódki adekwatne do poniesionej krzywdy stanowi żądana kwota 14.000 zł

Jak wskazano powyżej, zgodnie z art. 444 § 1 k.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wynikłe z tego powodu koszty. Warunkiem jest to, by wydatki te były konieczne i celowe. Cytowany przepis jest rozumiany szeroko i dotyczy również zwrotu wydatków podyktowanych koniecznością nabycia środków farmaceutycznych, czy wydatków na opiekę sprawowaną nad osobą poszkodowaną (tak również Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 4 października 1973 roku, II Cr 365/73, OSN 1974 rok, poz. 147).

Powódka domagał się kwoty 200 złotych tytułem odszkodowania na pokrycie poniesionych kosztów zabiegów rehabilitacyjnych oraz kwoty 2.464 złotych tytułem zwrotu kosztów opieki osób trzecich.

W wyniku wypadku powódka poniosła koszty rehabilitacji, których wysokość wykazała składając fakturę za zabiegi rehabilitacyjne. Lekarz prowadzący leczenie powódki zalecił podjęcie przez powódkę jak najszybszej rehabilitacji w celu powrotu powódki do sprawności sprzed urazu. Powódka ustaliła wówczas, iż czas oczekiwania na rehabilitację w ramach refundacji przez Narodowy Fundusz Zdrowia był długi, dlatego zdecydowała się na poniesienie ich pełnej odpłatności. Zaś, odległe terminy świadczeń rehabilitacyjnych refundowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia, są okolicznością powszechnie znaną korzystającym z polskiej służby zdrowia.

Biorąc pod uwagę jaki jest rzeczywisty dostęp do bezpłatnych usług medycznych w kraju, zwłaszcza w zakresie dostępu do zabiegów rehabilitacyjnych uzasadnionym i celowym było skorzystanie przez powódkę z odpłatnej rehabilitacji, której koszt powinna zwrócić jej strona pozwana, jako odpowiedzialna za skutki wypadku. Przepis art. 444§ 1 zd. 2 k.c. nie uzależnia przewidzianych w nim roszczeń od istnienia potencjalnej możliwości pokrycia kosztów leczenia ze środków publicznych. To zobowiązany do naprawienia szkody musi wykazać, że koszty leczenia poszkodowanego zostaną w całości pokryte z takich właśnie środków (art. 6 k.c.). To pozwany obciążał zatem ciężar dowodu, że zgłoszona przez powódkę suma nie była jej potrzebna na koszty leczenia, ponieważ mogły być one pokryte ze środków publicznych (tak między innymi Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 7 listopada 2013 roku, I ACa 145/13, LEX nr 1400380). Pozwany w niniejszej sprawie okoliczności tych nie wykazał. Powódka nie ma obowiązku szukać takiej placówki, która oferuje świadczenie finansowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia, w sytuacji, gdy uzasadnioną z jej strony, jako poszkodowanej na skutek wypadku, była potrzeba pilnej rehabilitacji w celu odzyskania sprawności w uszkodzonej kończynie. Mając powyższe na względzie, uznając za zasadne żądanie odszkodowania zwrotu kosztów rehabilitacji, Sąd zasądził na rzecz powódki z tego tytułu kwotę 200 złotych.

W judykaturze i piśmiennictwie prezentowany jest pogląd, który Sąd Rejonowy w pełni podziela, że prawo poszkodowanego z tytułu zwiększonych potrzeb, polegających na konieczności korzystania z opieki osoby trzeciej nie jest uzależnione od wykazania, iż poszkodowany efektywnie wydał odpowiednie kwoty na koszty opieki (podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 marca 1969 r., I PR 28/69, opubl. OSNC 1969 rok, nr 1, poz. 229; Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 4 października 1973 roku, II CR 365/73, nr 9, poz.147, Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 11 marca 1976 roku, IV CR 50/76. OSN 1977, nr 1, poz.11; stanowisko takie zajmował również min. G. Bieniek, H. Ciepla, S. Dmowski, J. Gudowski, w pracy zbiorowej pod red. G. Bieńka „Komentarz do kodeksu cywilnego. Zobowiązania.”, Warszawa 1996 rok). Bez znaczenie dla zasadności owego roszczenia pozostaje także fakt ponoszenia

całego ciężaru opieki nad poszkodowanym w czasie leczenia i rehabilitacji przez członków najbliższej rodziny (zob. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 1969 roku, I PR 28/69, OSN 1969 rok, Nr 12, poz. 229; orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 1973 roku, II CR 365/73, OSN 1974 rok, Nr 9, poz. 147). Wykonywanie opieki przez członka rodziny nie zmienia charakteru ponoszonych, niezbędnych z tą opieką wydatków oraz nie uchyla obowiązku zakładu ubezpieczeń wynikającego z zawartej umowy o odpowiedzialności cywilnej ze sprawcą wypadku (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 marca 2016 r., I ACa 1381/15, LEX nr 2017728).

Odnosząc się do zgłoszonego przez powódkę żądania z tytułu kosztów pomocy osób trzecich, Sąd miał na względzie znaną Sądowi z urzędu stawkę za godzinę opieki w kwocie 9,50 złotych oraz opinię biegłego ortopedy, z której wynika, że po wypadku pomoc osób trzecich była powódce potrzebna w okresie pierwszych dwóch miesięcy po wypadku w wymiarze 4 godzin dziennie. Pełnomocnik powódki żądał zwrotu kosztów opieki świadczonej na rzecz powódki przez 8 tygodni w wymiarze 4 godzin dziennie. Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził łącznie z tytułu kosztów opieki osób trzecich na rzecz powódki kwotę 2.128 złotych (8 tygodni x 7 dni x 4 godziny x 9,5 złotych). Wbrew twierdzeniom pozwanego, stawka (...) Komitetu Pomocy (...) w wysokości 9,50 złotych za godzinę opieki dotyczy opieki świadczonej przez opiekunkę o podstawowych kwalifikacjach, a nie opiekunkę specjalistyczną dla której stawki za godzinę opieki są wyższe. Ponadto, okolicznością notoryjną jest, iż wskazana stawka mieści się w dolnych granicach stawek rynkowych za usługi opiekuńcze.

Dalej idące żądanie pozwu w zakresie kosztów opieki osób trzecich podlegało oddaleniu jako nieudowodnione, a szczególności powódka nie udowodniła, iż stawka za godzinę opieki winna opiewać na kwotę 11 zł. Pozwany kwestionował wysokość tej stawki, a strona powodowa nie przedstawiła na tę okoliczność żadnych dowodów.

Zasadą prawa cywilnego jest, że dłużnik popada w opóźnienie, jeżeli nie spełnia świadczenia w terminie, w którym stało się ono wymagalne. Zgodnie z art. 455 k.c., jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Niespełnienie świadczenia w terminie powoduje po stronie dłużnika konsekwencje przewidziane w art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe (§ 2 art. 481 k.c.), a od 1 stycznia 2016 roku odsetki ustawowe za opóźnienie.

Natomiast, zgodnie z art. 482 § 1 k.c., od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy.

Termin wymagalności świadczeń przysługujących poszkodowanemu od zakładu ubezpieczeń z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia określa art. 817 § 1 k.c. Ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. W sytuacjach wyjątkowych, jeżeli w powyższym terminie wyjaśnienie okoliczności koniecznych do ustalenia m. in. wysokości świadczenia okazało się niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Obowiązek udowodnienia istnienia okoliczności z art. 817 § 2 k.c. oraz ich zasięgu obciąża ubezpieczyciela (art. 6 k.c.).

W przypadku szkód, które są wyrządzone czynem niedozwolonym, stan opóźnienia w ich wykonaniu pojawia się wtedy, gdy dłużnik nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela. W przypadku zadośćuczynienia (gdzie orzeczenie przyznające zadośćuczynienie ma charakter deklaratoryjny) zobowiązanie do jego zapłaty przekształca się w zobowiązanie terminowe w wyniku wezwania dłużnika przez wierzyciela do spełnienia świadczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 22 lutego 2007 roku, sygn. I CSK 433/06). Zgłoszenie przez poszkodowaną w dniu 5 kwietnia 2013 roku roszczenia z tytułu zadośćuczynienia oraz odszkodowania, sprecyzowanego następnie w zakresie kosztów rehabilitacji w piśmie z dnia 13 grudnia 2013 roku, do którego załączono

dalsze wymagane przez ubezpieczyciela dokumenty sprawiło, że z pewnością od daty decyzji z dnia 31 grudnia 2013 roku, odmawiającej powódce przyznania świadczeń, pozwany pozostawał w opóźnieniu.

Powódka żądała zasądzenia skapitalizowanych odsetek ustawowych od kwoty 10.000 zł zadośćuczynienia za okres od 31 grudnia 2013 roku do 3 lipca 2014 roku w kwocie 658,90 zł, od kwoty 200 zł z tytułu kosztów rehabilitacji za okres od 31 grudnia 2013 roku do 3 lipca 2014 roku w kwocie 13,18 zł oraz od kwoty 700 zł z tytułu kosztów opieki osób trzecich za okres od 31 grudnia 2013 roku do 3 lipca 2014 roku w kwocie 46,12 zł wraz z dalszymi odsetkami od dnia 3 lipca 2014 roku.

Żądanie skapitalizowanych odsetek zasługiwało na uwzględnienie w części. Odsetki ustawowe od kwoty 10.000 zł zadośćuczynienia za okres od 31 grudnia 2013 roku do 3 lipca 2014 roku wynoszą 655,34 zł a nie 658,90 zł, a od kwoty 200 zł z tytułu kosztów rehabilitacji za okres od 31 grudnia 2013 roku do 3 lipca 2014 roku - 13,11 zł, a nie 13,18 zł. Z tego względu, Sąd zasądził w wyroku wskazane kwoty skapitalizowanych odsetek od zadośćuczynienia i zwrotu kosztów rehabilitacji zamiast żądanych przez powódkę. Ponadto, zgodnie z przepisem art.482 k.c., powódka mogła żądać odsetek od dnia wytoczenia o nie powództwa co nastąpiło w dniu 14 lipca 2014 roku, a nie w dniu 3 lipca 2014 roku. Na uwzględnienie zasługiwało natomiast żądanie odsetek ustawowych (od 1 stycznia 2016 roku odsetek ustawowych za opóźnienie) w zakresie należności głównych z tytułu zadośćuczynienia oraz zwrotu kosztów rehabilitacji. Natomiast, żądanie w zakresie kosztów opieki osób trzecich zostało sprecyzowane kwotowo dopiero w pozwie, którego odpis doręczono pozwanemu w dniu 17 października 2014 roku (dowód doręczenia k.58). W konsekwencji, brak było podstaw do zasądzenia na rzecz powódki skapitalizowanych odsetek od kwoty 700 zł z tytułu kosztów opieki osób trzecich za okres od 31 grudnia 2013 roku do 3 lipca 2014 roku w kwocie 46,12 zł wraz z dalszymi odsetkami od dnia 3 lipca 2014 roku, zaś odsetki ustawowe od kwoty 700 zł zasądzono od dnia następnego po doręczeniu odpisu pozwu. Z tych względów dalej idące żądanie pozwu w zakresie odsetek podlegało oddaleniu.

Odsetki ustawowe za opóźnienie od kwot o które rozszerzono, Sąd zasądził od dnia wniesienia pisma zawierającego rozszerzenie powództwa tj. od dnia 5 września 2016 roku do dnia zapłaty. Żądanie objęte rozszerzeniem powództwa zostało zgłoszone przez powódkę pozwanemu w toku postępowania likwidacyjnego, dlatego też początek naliczania odsetek ustawowych stanowi data wpływu pisma zawierającego modyfikację żądania pozwu, a nie jego doręczenia pełnomocnikowi pozwanego.

Za bezpodstawne należy uznać żądanie pozwanego zasądzenia ustawowych odsetek od zadośćuczynienia dopiero od daty wyrokowania, jeśli krzywda pokrzywdzonego istniała i była już znana w chwili wezwania do zapłaty. Ponadto, zważyć należy, iż pozwany jest profesjonalistą, prowadzącym działalność gospodarczą w zakresie ubezpieczeń. W ocenie Sądu, w toku postępowania likwidacyjnego dysponował wiedzą i środkami pozwalającymi na prawidłowe ustalenie wysokości należnych powódce świadczeń.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., zgodnie z którym Sąd może włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko, co do nieznaczej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Powódka żądała ostatecznie zasądzenia na jej rzecz kwoty 17.382,20 zł, a na jej rzecz zasądzono kwotę 16.996,45 zł. Sąd oddalił zatem powództwo jedynie co do niewielkiej części, a powódka wygrała proces w 98 %. Wobec powyższego, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz strony powódki kwotę 3.217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, na którą to kwotę złożyły się: opłata stosunkowa od pozwu uiszczona przez powódkę w kwocie 300 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa kwocie 17 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 2.400 zł (ustalone na podstawie § 6 pkt 5 w związku z § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, Dz.U. 2013 poz. 461 t.j.) oraz wydatki związane z wydaniem opinii przez biegłych sądowych w kwocie 500 zł.

Na nieuiszczone koszty sądowe złożyła się: kwota 281 złotych z tytułu opłaty od pozwu w części w jakiej powódka została zwolniona z obowiązku jej uiszczenia, kwota 324,40 złotych z tytułu wynagrodzenia biegłego oraz kwota 289 złotych z tytułu opłaty od rozszerzonej części powództwa. Na podstawie art.113 ust.1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005

roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 100 zd. 2 k.p.c., Sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi od pozwanego tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych kwotę 894,40 zł.

ZARZĄDZENIE

(...)(...)

(...) K. M..

(...)